

УДК: 338.45

Левицький В.О., м. Тернопіль, Україна

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВИЩІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ

Система освіти України відповідальна за найважливіший фактор економічного розвитку – інтелектуальні ресурси, що володіють необхідними технологічними вміннями і знаннями, здатністю до постійного підвищення рівня компетентності. Розвиток інноваційних технологій є основою масштабних освітніх реформ, що перетворюють освіту на продуктивний сектор економіки. Для розробки новітніх технологічних принципів і технологій необхідні певні моделі мислення та поведінки, що забезпечуються системою підготовки кадрів. Система вищої освіти повинна активно реагувати на потреби світового технологічного розвитку.

Вищі навчальні заклади повинні займатися не лише фундаментальними і прикладними дослідженнями, але й розробкою змісту прогресивних освітніх програм, що випереджають за знаннями й навиками наявні потреби, пошуком нових освітніх технологій, по-новому управляти своєю діяльністю та учбовим процесом. Вища школа є одним із стратегічних ресурсів країни. Поєднання розумної і зрозумілої політики, спрямованої на підвищення якості освіти, орієнтованої на економіку знань з передовими світовими моделями її реалізації, дозволить забезпечити інтеграцію

інтересів держави, та суспільства. Це можна провести у доктрину або концепцію інноваційного розвитку освіти в Україні. При цьому є характерна очевидність зосередження на розвитку тих ініціатив, які направлені на подолання наявних проблем і стагнаційних тенденцій, що проявляються у системі освіти й освітніх середовищах України. Сучасні дослідники розглядають інноваційну політику як інструментарій управління: сукупність цілей, завдань, засобів, способів, методів, пріоритетів, напрямів, орієнтирів розвитку організації, спосіб досягнення мети, спільне керівництво для дій і ухвалення рішень співробітниками організації – як форма, спосіб та засіб реалізації інноваційного розвитку. Водночас діяльність ВНЗ – не лише освітня сфера, виробництво кадрів, людського потенціалу, сфер господарства і суспільства в багатьох його компонентах. На мікрорівні освітня установа є суб'єктом різних видів діяльності – освітньої і не освітньої (наукова, управлінська, фінансова, маркетингова) [1].

Процеси глобалізації вищої освіти обов'язково екстраполюють систему вищої освіти України у простори модерних стратегічних тенденцій її розвитку. Серед найважливіших стратегічних тенденцій розвитку вищої освіти України можна виділити наступні: 1) відкритість, віртуалізація суб'єктів сучасної української вищої освіти, їхня делокалізація (вихід за межі одного окремого регіону, країни тощо); 2) інформатизація вищої освіти, тобто запровадження електронної освіти нового формату, цифрового освітнього контенту, створення комплексної інфраструктури, що забезпечить умови

ефективного сучасного процесу освіти на основі занурення освітнього співтовариства у віртуальне середовище; 3) гейміфікація – це сучасний та перспективний метод навчання, що сприяє процесу розвитку та особистісного становлення; 4) конструювання моделей кооперації та міждисциплінарних підходів у вищій освіті, який дозволяє їй функціонувати відповідно до конвергентного розвитку економічної, політичної та культурної сфер життя суспільства; 5) трансформація соціальних і професійних ролей, насамперед керівників і викладачів ЗВО; 6) активізація у ЗВО науково-дослідницької діяльності, створення технопарків, бізнес-інкубаторів та ярмарок стартапів, що продемонстрували високий рівень ефективності, як інноваційні форми поєднання науки, освіти, бізнесу та виробництва; 7) стимулювання міжнародної інтеграції українських і зарубіжних університетів, реалізація програм академічної мобільності викладачів і студентів, стимулювання проведення міжнародних конференцій та участі у дослідницьких програмах, залучення до викладання знаних закордонних фахівців, значне зростання публікацій вітчизняних науковців у міжнародних інформаційних базах даних (Scopus, Web of Science) [2, с. 80].

Основними кроками МОН у сфері науки та технологій мають бути, насамперед, удосконалення нормативно-правових актів – розроблення проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про інноваційні парки», «Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності» та законопроекту щодо

врегулювання питань, пов'язаних з функціонуванням Національного фонду досліджень.

Інноваційна діяльність виникла на підґрунті досягнень менеджменту, економіки, психології, педагогіки, соціології, які сформували теорії та нагромадили позитивний досвід про творчу активність особистості та науково-технічний прогрес. Інновації передбачають наявність певного плану реалізації та оцінку результатів їх здійснення за певних умов. Тому впровадження інновацій в освітній сфері передбачає розробку «інноваційного проекту», тобто комплекту документів, що визначають процедуру та комплекс усіх необхідних заходів зі створення і реалізації інноваційного продукту. «Інноваційним продуктом» у сфері освіти можуть бути концепції, теорії, системи, моделі, методика, технології, методи, прийоми, форми та ін., як в освітній діяльності, так і в забезпеченні освітнього процесу [3, с. 45].

Вагомою складовою системи пріоритетних напрямів розвитку науки та інноваційної діяльності є забезпечення підвищення конкурентоспроможності українського виробництва, сталого розвитку та національної безпеки держави, підвищення якості життя населення. Конкурентоспроможність на ринку освітніх послуг неможлива без інноваційних змін. Інновація є результатом інноваційного процесу, який визначається як процес використання нововведень, що пов'язаний з отриманням, відтворенням й реалізацією новизни. Інноваційна діяльність в освіті формується

під час педагогічної практики, акумулюючи всі теоретичні напрацювання.

Література:

1. Сірий Є. Інноваційний розвиток освіти в Україні: розгортання проблеми та засадницькі орієнтири. URL: <https://sociology.knu.ua/sites/default/files/library/elopen/aktprob.11.65.pdf>

2. Сімкова І. Стратегічні тенденції розвитку вищої освіти в Україні. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін*: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (16–17 квітня 2019 р., м. Суми). Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. Макаренка, 2019. Том 1. С. 79–81.

3. Ткаченко В. Інноваційна діяльність у закладах освіти. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 10. С. 44–46.